

Матюхіна А. В., студентка 4 курсу,
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
Бессонова А. В., Ph.D., доцент кафедри туризму
та економіки підприємства,
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка».

СУЧАСНА РОЛЬ ІСТОРИЧНИХ МУЗЕЇВ У ЗБЕРЕЖЕННІ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ МІСТА

Історичні музеї у сучасному суспільстві відіграють надзвичайно важливу роль у формуванні колективної пам'яті, збереженні культурної спадщини та ідентичності міських громад. Вони не лише акумулюють і репрезентують артефакти минулого, а й стають активними учасниками соціального діалогу, модернізації культурного середовища та розвитку освітньо-туристичного потенціалу. У ХХІ столітті музеї трансформуються зі статичних інституцій у динамічні культурні центри, де збереження спадщини поєднується з активною просвітницькою, науковою, дослідницькою та експозиційною діяльністю [1]. Вони забезпечують збереження пам'яток матеріальної та нематеріальної культури, які ідентифікують специфіку міського простору, відображають історію його становлення, культурну багатогранність та соціальну динаміку.

Особливої уваги історичні музеї набувають у постіндустріальних та трансформаційних містах, де існує потреба у переосмисленні урбаністичної ідентичності. Музеї в таких містах, як Дніпро, Львів, Одеса чи Харків, відіграють роль «місць пам'яті», де зберігається тяглість історії через експонування артефактів, документів, особистих історій та мультимедійних засобів [2]. Збереження спадщини у музеях не обмежується фізичним зберіганням об'єктів. Це також процес нарративного осмислення минулого через виставкові концепції, тематичні події, публічні лекції та інтерактивні формати [3].

Історичні музеї також є ключовими гравцями у розвитку культурного туризму. Їх наявність у місті підвищує атрактивність території, формує бренд міста, сприяє економічному розвитку через збільшення кількості туристів. Тематичні маршрути, фестивалі спадщини, музейні ночі, пішохідні екскурсії стають невіддільними елементами міського культурного календаря [4]. Зрештою, сучасна роль історичних музеїв полягає у створенні живого зв'язку між минулим і теперішнім. У сучасному світі музеї виконують значно ширші функції, ніж просто збереження історичних експонатів. Вони стають інтеграторами культурного простору, освітніми осередками, платформами для комунікації громади з минулим і майбутнім. Музей історії Дніпра, який є відносно новим закладом, активно розвиває напрямки культурної дипломатії, публічної історії та урбаністичної ідентичності [5].

Особливої уваги заслуговує музейна екскурсійна діяльність, яка активно поєднується з розвитком локального туризму. З 2022 року Музей

історії Дніпра проводить пішохідні екскурсії історичним центром міста, організовує тематичні маршрути, що охоплюють періоди козацької доби, індустріалізації, Другої світової війни та сучасності. Такі формати дозволяють занурити відвідувачів у живу історію міста, роблячи процес пізнання емоційно наповненим та інтерактивним [6].

Музей історії Дніпра є важливою культурною інституцією, що відіграє ключову роль у збереженні, дослідженні та популяризації історичної спадщини міста. У його фондах зберігаються тисячі експонатів, які висвітлюють події з давніх часів до сьогодення. Установа проводить активну освітню та наукову діяльність, організовує виставки, лекції, інтерактивні заходи, спрямовані на залучення широкої аудиторії, зокрема молоді [7]. Особливе місце займають сучасні підходи до комунікації з відвідувачами: цифрові екскурсії, мультимедійні інсталяції та партнерські проєкти. Попри активний розвиток, музей стикається з низкою викликів: нестача фінансування, необхідність модернізації експозицій [8]. Однак завдяки ініціативності колективу та підтримці громади, інституція поступово трансформується у відкритий культурно-освітній простір міста.

Перелік використаних джерел

1. Закон України «Про музеї та музейну справу» від 29.06.1995 №249/95-ВР. Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Карпюк А.В., Трофімук-Кирилова Т.М. Роль музеїв у туристичному розвитку та екскурсійній сфері міста Луцька. Економіка та суспільство. 2022. Вип. 42. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-56>
3. Ключниченко О. Виклики війни для музеїв України. Vita Antiqua. 2023. Вип. 14. С. 60-71.
4. Офіційний сайт КП «Музей історії Дніпра». URL: <https://midnipro.museum/>
5. Чибирак С.В, Мірошніченко-Гусак Л.А. Збереження, інтерпретація та популяризація музеями культурної спадщини (на прикладі естонського національного музею). Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. 2023. Вип. 47. С. 114-119.
6. Гнідик І. Роль музеїв у контексті реалізації сталого розвитку суспільства. Емінак. 2019. Вип. 4(28). С. 169-176. DOI: [https://doi.org/10.33782/eminak2019.4\(28\).355](https://doi.org/10.33782/eminak2019.4(28).355)
7. Стратегія Дніпра 2030. Дніпровська міська рада. URL: https://dniprorada.gov.ua/upload/editor/prezentaciya_strategii_dnipra_2030.pdf
8. Комунальне підприємство «Музей історії Дніпра» Дніпровської міської ради. Офіційний сайт Дніпровської міської ради. URL: <https://dniprorada.gov.ua/uk/page/komunalne-pidpriemstvo-muzej-istorii-dnipra-dniprovs-koi-miskoi-radi>